

48426

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **28.08.2026**

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü tarafından belgesel yönetmeni Bingöl Elmas'ın "Şiirli Oda'nın İzinde" adlı belgesel film projesine 2025 yılında yapım desteği verilmiştir. Kapadokya'da yaşayan yerel tarih araştırmacısı ve çevre aktivisti Mükremin Tokmak'ın çalışmalarını konu alan belgesel; bölgenin tarihsel ve kültürel belleğinin yanı sıra Kapadokya'da turizm faaliyetleri, yapılaşma ve çeşitli kamu uygulamaları sonucunda yaşanan tahribatı ve bu tahribata karşı yürütülen mücadeleyi de ele almaktadır.

Yönetmen Bingöl Elmas'ın kamuoyuna yaptığı açıklamalara göre film 25 Nisan 2026 tarihinde Bakanlığa teslim edilmiş; daha sonra kendisine filmin başvuru dosyasındaki senaryo ve yaklaşım metniyle uyumlu olmadığı ve "teknik açıdan yeterli bulunmadığı" bildirilmiştir. Bakanlık bu gerekçelerle verilen desteğin yasal faiziyle birlikte geri ödenmesini talep etmiştir.

Ancak Elmas, Bakanlık yetkilileriyle yaptığı telefon görüşmelerinde kendisine resmî yazıdakinden farklı gerekçeler aktarıldığını; filmin "politik" bulunduğunun, Kapadokya'daki tahribat konusunda Bakanlığın sorumluluğuna işaret etmesinin sorun edildiğinin ve bu nedenle Bakanlığın filme destek veremeyeceğinin söylendiğini açıklamıştır.

Yönetmenin açıklamasına göre projeye toplam 350 bin TL destek verilmiş, bunun 175 bin TL'lik ilk bölümü ödenmiş ve daha sonra kendisinden faizle birlikte 271 bin TL geri alınmıştır. Elmas, bu tutarı borçlanarak ödeyebildiğini ve hukuki yollara başvurmanın yaratacağı mali yükü de karşılayamayacak durumda olduğunu ifade etmiştir.

Kamu tarafından verilen bir desteğin, eser tamamlandıktan sonra ve özellikle eserin siyasi iktidarın ya da Bakanlığın faaliyetlerine yönelik eleştirel içeriği gerekçe edilerek geri istenmesi, sanatçı üzerinde doğrudan ekonomik baskı kurulması ve kamu kaynağının bir sansür aracına dönüştürülmesidir. Nitekim 5224 sayılı Kanun kapsamında verilen sinema destekleri, Bakanlığın veya siyasi iktidarın sanatçılara sunduğu bir lütuf değildir. Bunlar halkın vergileriyle oluşturulan kamu kaynaklarıdır. Bu kaynakların dağıtımında sanatçıların iktidara, Bakanlığa veya yürütülen politikalara yönelik tutumlarının belirleyici hale gelmesi; kamu desteğini sanatsal üretimin desteklenmesi aracından çıkararak siyasi sadakat mekanizmasına dönüştürür.

Üstelik yürürlükteki Sinema Sektörünün Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik'te, bir filmin "politik" olmaması, kamu kurumlarını eleştirmemesi veya Bakanlık politikalarıyla uyumlu olması şeklinde herhangi bir ölçüt bulunmamaktadır. Dahası, belgesel sinemanın

48426

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

niteliği gereği proje aşamasında öngörülemeyen gelişmelerin çekim ve kurgu sürecinde filme dâhil olması olağandır. Gerçek kişileri, toplumsal olayları, çevre mücadelelerini ve yaşayan süreçleri izleyen bir belgeselin başlangıçta sunulan metnin birebir görsel karşılığı olmasını istemek, yaratıcı sürecin önceden belirlenen sınırlar içine hapsedilmesi sonucunu doğurabilir.

“Şiirli Oda’nın İzinde” belgeseli Kapadokya’da turizm, koruma politikaları ve kültürel mirasa yönelik uygulamaları eleştirirken, bu politikaların yürütülmesinden sorumlu Kültür ve Turizm Bakanlığı aynı zamanda filmin kamu desteğinin devam edip etmeyeceğine karar veren makamdır. Bakanlığın kendi faaliyetlerini eleştiren bir sanat eserinin finansmanı üzerinde yaptırım yetkisine sahip olması, kamusal kültür desteğinin bağımsızlığı açısından da tartışılması gereken bir durumdur.

Bakanlığınızın geçmişte Emin Alper’in “Kurak Günler” filmi için de senaryodaki değişiklikleri gerekçe göstererek verilen yapım desteğini yasal faiziyle geri istemesi benzer tartışmalara yol açmıştır. Bu ve benzeri örneklerin tekrarlanması, sinema emekçilerine “destek almak istiyorsanız ne anlatacağınızı, neyi eleştireceğinizi ve filminizin son halinde neleri göstereceğinizi Bakanlığın kabul edebileceği sınırlar içinde tutun” mesajı vermektedir.

Bu koşullar altında ekonomik olarak zaten büyük ölçüde proje bazlı, güvencesiz ve sınırlı kaynaklarla çalışan bağımsız sinemacıların kamu desteğini kaybetmemek veya faiziyle geri ödeme tehdidiyle karşılaşmamak için daha proje aşamasında kendi eserlerine sansür uygulamak zorunda bırakılması, yasaklamaya dahi gerek bırakmayan bir otosansür rejimi yaratmaktadır.

Bu Bağlamda;

1. 18.04.2025 tarihli Destekleme Kurulu kararıyla 350.000 TL yapım desteğine hak kazanan ve 25.04.2026 tarihinde Bakanlığınıza teslim edilen *Şiirli Oda’nın İzinde* filminin kabul edilmemesine hangi kanun, yönetmelik ve destek sözleşmesi hükümleri dayanak oluşturmuştur? Yönetmenin ihlal ettiği ileri sürülen yükümlülükler nelerdir?
2. Filmin kabul edilmemesine dayanak gösterilen 02.07.2026 tarihli İnceleme ve Tespit Tutanağı neden yönetmene tebliğ edilmemiştir? Bu tutanakta tespit edildiği belirtilen teknik eksiklikler, senaryo ve yaklaşım metnine aykırılıklar ile varsa “esaslı değişiklikler” nelerdir? Tutanağı kamuoyuyla paylaşacak mısınız?
3. Bakanlığınız tarafından ileri sürülen teknik yetersizlik hangi önceden ilan edilmiş, nesnel ve ölçülebilir teknik kriterlere dayanmaktadır? Teknik bir eksiklik söz konusuysa yönetmene neden bu eksiklikleri giderme ve filmi yeniden teslim etme imkânı verilmemiştir?
4. Filmin başvuru dosyasında Mükremin Tokmak’ın Kapadokya’daki kültürel mirası koruma mücadelesi, yol yapımının tehdit ettiği peri bacaları, yer altı şehri ve turizmin yol açtığı tahribata karşı yürütülen çalışmalar açıkça yer aldığı halde, teslim edilen filmin hangi somut unsurlarının başlangıçta onaylanan projeden farklı olduğu değerlendirilmiştir?
5. Yönetmen Bingöl Elmas’ın aktardığı üzere Bakanlık yetkilileri kendisine, filmin “politik bulunduğunu”, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Kapadokya Alan Başkanlığını Kapadokya’daki

48426

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

tahribatin sorumluları veya muhatapları arasında göstermesinin “kabul edilemeyeceğini” söylemiş midir? Söylenmişse bu görüşü aktaran görevliler kimlerdir? Bir sanat eserinin Bakanlığınızı veya Bakanlığınıza bağlı kurumların uygulamalarını eleştirmesi Bakanlığınız açısından destek iptali ya da filmin kabul edilmemesi gerekçesi midir?

6. Yönetmenin yeniden değerlendirme talebi hangi gerekçeyle kabul edilmemiştir? Tamamlanmış bir eserin kabul edilmemesine ilişkin kararlara karşı sanatçıların başvurabileceği bağımsız, etkili ve gerekçeli karar vermek zorunda olan bir itiraz mekanizması var mıdır? Yoksa oluşturmayı düşünüyor musunuz?

7. Son 10 yılda Bakanlık desteğiyle tamamlanmasına rağmen teslim aşamasında kabul edilmeyen kaç film bulunmaktadır? Bunların kaçından destek faiz veya gecikme zammıyla geri alınmış; kaç yapımcı veya yönetmenden filmde sahne çıkarılması, kurgu değişikliği ya da içerik değişikliği talep edilmiş; söz konusu yapımların adları, karar gerekçeleri ve tahsil edilen toplam tutarlar nedir?

8. Sinema sektöründe Bakanlığınıza sunulacak filmler için “Bakanlık versiyonu” hazırlanması, kimi temaların başvuru dosyalarından çıkarılması veya destek kaybı ve borçlandırılma korkusuyla sanatçıların otosansüre yönelmesi konusunda Bakanlığınıza ulaşmış başvuru ve şikâyetler var mıdır? Kamu desteğinin sanatsal üretimi teşvik eden bir hak olmaktan çıkıp sanatçının neyi anlatıp anlatamayacağını belirleyen bir denetim aracına dönüşmesini önlemek için hangi somut güvenceleri oluşturacaksınız?

9. Kültür ve Turizm Bakanlığının bir yandan Kapadokya’nın turizm ve kültürel miras politikalarından sorumlu kamu otoritesi, diğer yandan bu politikaları eleştiren filmlere verilen kamu desteği üzerinde karar verici olması nedeniyle ortaya çıkan çıkar çatışmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Halkın vergilerinden oluşan sinema desteklerinin Bakanlığı veya iktidarın politikalarını eleştirmeyen yapımlara ayrılmış bir ödüllendirme mekanizmasına dönüşmemesi için nihai film kabul ve itiraz süreçlerini bağımsızlaştıracak mısınız?